

Valtion nuorisoneuvosto
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Lausunto: valtioneuvoston asetus nuorisotyöstä ja –politiikasta annetun asetuksen 5 ja 6 §:n muuttamisesta

Valtion nuorisoneuvosto on valtioneuvoston asettama nuorisotyön ja –politiikan asiantuntijaelin, jonka lakisääteisinä tehtävinä ovat:

- *käsitellä nuorten kannalta laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita ja arvioida valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutuksia nuoriin ja nuorille suunnattuihin palveluihin ja toimintoihin*
- *tehdä aloitteita ja esityksiä nuorisopolitiikan kehittämiseksi*
- *tuottaa ajankohtaista tietoa nuorista ja heidän elinoloistaan*
- *antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunto valtakunnalliseen nuorisotyön ja –politiikan ohjelmaan otettavista asioista*
- *seurata toimialan kansainvälistä kehitystä ja yhteistyötä*

Keskeisinä välineinä valtion nuorisoneuvostolla ovat nuorten arvoja ja asenteita seuraavat Nuorisobarometrit, nuorten hyvinvoinnin indikaattorit sekä muu tietotuotanto.

Uusi nuorisolaki (1258/2016) tuli voimaan tammikuun alussa 2017 korvaten aiemman nuorisolain. Nuorisolain 17§ sisältää valtuudet säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin järjestöjen valtionapukelpoisuuden hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä. Nuorisolain 18§ puolestaan sisältää valtuudet säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin valtionavustuksen myöntämisen edellytyksistä ja valtionavustuksen myöntämisessä noudatettavasta menettelystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa valtioneuvoston asetukseksi nuorisotyöstä ja –politiikasta annetun asetuksen 5 ja 6 §:n muuttamisesta. Lausuntopyyntö on kohdistettu poliittisille nuoriso-, opiskelija ja lapsi- ja varhaisnuorisojärjestöille sekä valtion nuorisoneuvostolle että arviointi- ja avustustoimikunnalle.

Valtion nuorisoneuvosto olisi toivonut, että lausuntopyyntö olisi lähetetty kaikille nuorisolain mukaan valtionavustusta saaville järjestöille. Muutos koskettaa välillisesti kaikkia avustuksen saajia, nyt lausuntopyyntö on rajattu poliittisen taustan perusteella. Valtion nuorisoneuvostossa on edustettuna 19 nuorisoalan järjestöä, joka tuo laajemman kentän äänen lausuntokierrokselle, mutta monta järjestöä ja näkökulmaa jää kuulematta.

Asetuksen 5§

Valtion nuorisoneuvosto katsoo, että muutos asetuksen 5§ on ongelmallinen eikä sille ole riittäviä perusteita. Valtion nuorisoneuvosto katsoo, että nykyiset kriteerit ovat riittävät valtionapukelpoisuuden määrittelemiseksi. On myös epäselvää, asettuuko asetuksen 5§:ään ehdotettu uusi muotoilu laajemmaksi kuin nuorisalan järjestöjen määritelmä Nuorisolain 3§ ja 17§:ssä ja avaa näin valtionapukelpoisuuden poliittisille organisaatioille hyvin laajalla merkityksellä.

Poliittiset nuorisojärjestöt ovat nuorisojärjestöjä siinä missä muutkin järjestöt, eikä niiden erottelulle lausuntopyynnössä mainitulla tavalla ole syytä. Toiminta ei ole muista vastaavien järjestöjen näkökulmasta poikkeavaa toimintaa pelkästä taustasta johtuen.

On myös huomioitava, että puolueita lähellä olevien lapsi- ja varhaisnuorisojärjestöjen toiminnassa ei näy poliittisuus, vaan järjestöt järjestävät avointa kerho-, leiri- ja tapahtumatoimintaa, samoin kuin muut lapsi- ja varhaisnuorisojärjestöt. Toiminta ei näin ollen ole muista vastaavista järjestöistä poikkeavaa toimintaa.

Valtion nuorisoneuvosto katsoo, että asetuksen nykyiset neljä kohtaa ovat riittävät valtionapukelpoisuuden määrittämiseksi eikä kannata ehdotettua muutosta asetuksen 5§:ään.

Asetuksen 6§

Valtion nuorisoneuvosto katsoo, että muutos asetuksen 6§ on ongelmallinen eikä sille ole riittäviä perusteita. Muutoksella asetettaisiin valtionapua harkittaessa erilaiset, saman lain nojalla toimivat järjestöt, eri arvoiseen asemaan ilman, että ehdotetussa perustelumuongelmassa otetaan tähän asiaan kantaa.

Ehdotettu lisäys asetuksen 6§ täydentäisi nuorisolain 18§ määritelmää yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, huomioimalla ”puolueen valtakunnallisen vaikuttavuuden” ei ole valtion nuorisoneuvoston mukaan perusteltua. Nuorisolaissa säädetään valtakunnallisista nuorisolain järjestöistä. Asetukseen ehdotetuilla muutoksilla valtioapukelpoisuuden määritelmä sekoitetaan tässä kohdin valtionavun myöntämisharkintaan. Muistiossa ei ole esitetty millään tavalla, miten käytännössä puolueen valtakunnallinen vaikuttavuus todennetaan, arvioidaanko se vuosittain vai vaalikausittain. Valtion nuorisoneuvosto edellyttää asiasta laajempaa keskustelua eikä päätöstä muutoksesta voi tehdä pelkän kohdennetun lausuntopyynnön mukaan.

Muistiossa perustellaan muutosehdotusta asetuksen 6§ sillä, että ”valtakunnallisen vaikuttavuuden huomioiminen poliittisten nuorisojärjestöjen valtionavustusten määrää harkittaessa ottaisi nykyistä paremmin huomioon yhteiskunnalliset muutokset ja sitä kautta edesauttaa demokratian toteutumista”. Nuorisojärjestöjen toiminnan alueellinen kattavuus on jo huomioitu nuorisolain 18§:ssä. Sen sijaan valtion nuorisoneuvosto ei näe, että muutos edesauttaisi demokratian toteutumista, kun osaa järjestöistä kohdeltaisiin saman lain pohjalta eri tavalla.

Valtion nuorisoneuvosto kannattaa ajatusta, että nuorisojärjestöjen avustusten jakoperusteita tulee selkeyttää ja prosessia tulee muuttaa läpinäkyvämmäksi. Tästä johtuen valtion nuorisoneuvosto ja arviointi- ja avustustoimikunta ovat käynnistäneet nuorisovastuualeen

Valtion nuorisoneuvosto

19.6.2018

avustusprosessien arviointihankkeen. Arviointityö on jatkoa tammikuussa ilmestyneeseen selvitykseen valtionhallinnon toimenpiteistä lasten ja nuorten harrastustoiminnan edistämiseksi. Arviointityössä käydään läpi avustusten haku- ja myöntämisprosessit opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisovastuualueen ja hakijan näkökulmasta. Arviointityön lopputuotoksena saadaan suositukset avustusmuotojen kehittämiseksi ja yhtenäistämiseksi. Työ valmistuu tammikuussa 2019.

Valtion nuorisoneuvosto ei kannata ehdotettuja muutoksia nuorisotyöstä ja -politiikasta annetun asetuksen 5 ja 6 §:n muuttamiseksi. Lisäksi lausuntoprosessin osalta valtion nuorisoneuvosto toteaa, että on ongelmallista, että asiassa, joka koskee koko avustusjärjestelmän perusteita, konsultoidaan vain osaa nuorisojärjestöistä.

Helsingissä 19.6.2018

Valtion nuorisoneuvoston puolesta

Herttaliisa Tuure
pääsihteeri